



حکومت هخامنشیان

گنجینه طلای داریوش سوم در اطراف شهر همدان (هگمتانه)

نویسنده: شمشاد امیری خراسانی
انتشار: ۲۰ آذر ۱۳۹۴ ۳۰ دقیقه مطالعه



چکیده مقاله

خیلی‌ها حرف از گنجی بزرگ در ایران می‌زنند که هنوز یافت نشده است. آیا واقعیت دارد؟ این گنجینه که ممکن است بزرگترین گنج دوران هم باشد در ایران مدفون شده و سرنوشت بسیار جالبی دارد. گنجینه پادشاه بزرگ ایرانیان، داریوش سوم هخامنشی که در سالهای ۳۸۰ تا ۳۳۰ قبل از میلاد می‌زیست، شاید بزرگترین گنج تمام دوران‌ها باشد. بخشی از این گنج را امپراتور مقدونیان، اسکندر (۳۳۲ - ۳۵۶ ق.م) زمانی که در سال‌های حدود (۳۳۴ ق.م) کشور پادشاهی ایران را تسخیر و گنجینه‌های شوش، ایسوس (شهری در کشور ترکیه کنونی)، دمشق و تخت جمشید

خیلی ها حرف از گنجی بزرگ در ایران میزنند که هنوز یافت نشده است. آیا واقعیت دارد؟

این گنجینه که ممکن است بزرگترین گنج دوران هم باشد در ایران مدفون شده و سرنوشت بسیار جالبی دارد.

گنجینه پادشاه بزرگ ایرانیان، داریوش سوم هخامنشی که در سالهای ۳۸۰ تا ۳۳۰ قبل از میلاد می زیست، شاید بزرگترین گنج تمام دوران ها باشد. بخشی از این گنج را امپراتور مقدونیان، اسکندر (۲۳۲ - ۳۵۶ ق.م) زمانی که در سال های حدود (۳۳۴ ق.م) کشور پادشاهی ایران را تسخیر و گنجینه های شوش، ایسوس (شهری در کشور ترکیه کنونی)، دمشق و تخت جمشید را چپاول کرد به تاراج برد.

امپراتور فاتح تنها در تخت جمشید حدود ۹,۰۰۰ تالنت طلا و ۴۰,۰۰۰ تالنت نقره به غنیمت گرفت. هر تالنت با معیارهای امروزی حدود ۲/۲۶ کیلوگرم بود، یعنی بیش از ۱۰۰۰ تن یا به حساب دیگر بیش از ۵۰ کاروان بزرگ از حیوانات بارکش که فقط غنیمت یکی از شهر های ایران را با خود حمل می کردند.

اما آمار نهایی شهر های ایران کمی تکان دهنده است. مورخ و وقایع نویس باستانی یونان، «دیودور» چنین نگاشته است که "اسکندر کبیر گنجهای حاصل از تمام گنج خانه های تسخیر شده ایران را بر بیش از ۳,۰۰۰ شتر بارکش و ۱۰,۰۰۰ جفت قاطر (بیش از ۲۳,۰۰۰ حیوان بارکش) سوار کرد و به کشور خود برد. اسکندر در آن زمان در ایران بدون احتساب بخشی از گنجینه ها که داریوش سوم به نقاط امن برده بود، ۷۵۰,۰۰۰ تالنت (حدود ۱۹,۶۵۰ تن) یعنی تقریباً ۹۸۰ کامیون باری ۲۰ تنی پر از طلا و نقره به غنیمت گرفت، البته بدون محاسبه سنگ ها، جواهرات و هزاران شی گران بهای دیگر!

بنا بر نگارش های باستانی، وقتی که او بعد ها با ارتش خود به مصر لشکر کشی کرد، دستور داد که سپرهای حفاظتی سربازانش را با نقره خالص آب کاری کنند که نشان از عظمت غارت لشگر مقدونی در ایران بود.

اما سرنوشت باقی گنجینه ها چه شد؟

داریوش با کاروان کوچکی از گنجهایش به اقامتگاه تابستانی خود در هگمتانه (شهر همدان کنونی) رفت. بنا به نگارش های باستانی "داریوش هخامنشی قبل از آن که بمیرد دستور داد که تمام طلاها، نقره ها و اشیای قیمتی دیگر را در نزدیکی شهر دفن کنند. وقتی که اسکندر اقامتگاه تابستانی را به تسخیر در آورد، هیچ اثری از گنج بر جای نمانده بود. اسکندر نیروهایش را وادار کرد هفته ها در اطراف شهر بدنبال گنج مدفون بگردند که جستجویی بی حاصل بود." این گنجینه که به گفته کارشناسان حدوداً نصف دارایی خاندان هخامنشی بوده، برای بازسازی ایران و جمع آوری لشکری انبوه توسط داریوش حمل می شده است.

نزدیک به ۲۵۰ سال بعد، سردار رومی مارکوس لیزینیوس کراسوس (۵۳ - ۱۱۵ ق.م) به جستجوی این گنجینه طلا پرداخت و برای آن حتی با پارتها، یکی دیگر از اقوام آسیای صغیر جنگ کرد؛ پارتها در آن زمان سلسله پادشاهی جدیدی را در ایران بر پا کرده بودند (سلسله اشکانیان). سرداران رومی ژولیوس سزار (۴۴ - ۱۰۰ ق.م)، مارکوس آنتونیوس (۳۰ - ۸۳ ق.م) و همچنین امپراتور روم، نرون (۶۸ - ۳۷ میلادی) نیز، همگی بدون هیچگونه موفقیتی

به جستجوی گنج افسانه ای داریوش پرداختند.
در سال ۱۹۷۳ (۱۳۵۲ شمسی) شاه وقت ایران دستور کاوش این گنج را داد؛ یک هیئت آمریکایی با پیشرفته ترین تجهیزات حفاری و اکتشاف به کار پرداخت، اما نتوانست گنج را پیدا کند.

به این ترتیب: گنجینه طلای داریوش تا به امروز همچنان در مکانی به شعاع ۱۰۰ کیلومتر، در اطراف شهر همدان خفته است. گنجینه ای که معلوم نیست کی و کجا بیدار شود و جهانیان را محو عظمتش کند!



ارجاع به این مقاله

شمشاد امیری خراسانی، «گنجینه طلای داریوش سوم در اطراف شهر همدان (هگمتانه)»، پارسین دژ، ۱۳۹۴.

خواندن مقاله و پیوست‌های آن در وبسایت یارسیان دژ

نشانی ثابت این نسخه:

<https://parsiandej.ir/articles/1725/pdf/گنجینه-طلای-داریوش-در-اطراف-شهر-همدان-۵.pdf>

آخرین ویرایش مقاله: ۱۲ مرداد ۱۴۰۵